

УДК 371.134:796

Бслікова Н.О.
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки м. Луцьк

ОСНОВНІ НАПРЯМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

У статті охарактеризовано основні напрями наукової діяльності майбутніх фахівців з фізичної терапії у окремих країнах Європи; проаналізовано різноманітність та специфіку науково-дослідних програм, які виконуються у вищих навчальних закладах деяких країн Європейського регіону, у яких здійснюється підготовка майбутніх фахівців з фізіотерапії (фізичної реабілітації).

Ключові слова: наукова діяльність, наукові дослідження, фізична терапія, фізична реабілітація, майбутні фахівці, Європейський регіон.

Беликова Н. А. Основные направления научных исследований будущих специалистов по физической терапии в зарубежных странах. В статье охарактеризованы основные направления научной деятельности будущих специалистов по физической терапии в отдельных странах Европы; проанализировано разнообразие и специфику научно-исследовательских программ, выполняемых в высших учебных заведениях некоторых стран Европейского региона, в которых осуществляется подготовка будущих специалистов по физиотерапии (физической реабилитации).

Ключевые слова: научная деятельность, научные исследования, физическая терапия, физическая реабилитация, будущие специалисты, Европейский регион.

Byelikova N. O. The main courses of scientific studies of future specialists in physical therapy in foreign countries. In the article it is characterized the main courses of scientific activity of future specialists in physical therapy in certain countries of Europe that may serve for needs in development of the national educational traditions in preparation of future specialists in physical rehabilitation and realization of common scientific projects in this scope. It is established that physical therapy in modern international understanding is a profession of the field of health protection (according to the World Confederation of Physical Therapy), the content of the Ukrainian notion of «physical rehabilitologist» correspond with the international notion of «physiotherapist». Scientific-research programs which are applied at higher educational establishments of the Great Britain are coordinated by the world known Center of scientific studies in the sphere of health, sport and rehabilitation, and embrace various spheres of health care and social sphere, in particular: children and family well-being, human moves analysis, rehabilitation after chronic diseases. Higher educational establishments where it is performed preparation of future specialists in physiotherapy, cooperate with the World Health Organization and the European Union and conduct scientific studies in such spheres as: physical activity, connected with health and curative physical culture; functional analysis of locomotor apparatus. The key spheres of scientific-technical studies at high schools for kinesiologist in France are in the scope of rehabilitation in traumatology and orthopedics, neurology, rheumatology, in case of cardiovascular diseases, respiratory diseases, kinesiotherapy in medicine and geriatrics, sport. In Belgium bachelors and masters in physiotherapy in the process of undergoing of the educational program conduct scientific studies in the following spheres of specialization: locomotor apparatus, children age, elderly age, internal diseases. The main orientations of scientific activity in the sphere of physiotherapy in Poland are ageing and health, children disability and musculoskeletal physiotherapy.

Key words: scientific activity, scientific studies, physical therapy, physical rehabilitation, future specialists, European region.

Постановка проблеми. Світові глобалізаційні процеси, що відбуваються нині, обумовлюють життєву необхідність реалізації спільної європейської політики у сфері підготовки висококваліфікованих кадрів вищої школи. Вхідження України до єдиного європейського освітнього простору дасть національній системі вищої освіти змогу посилити міжнародну конкурентоспроможність та зміцнити інтелектуальний, культурний, соціальний та науково-технічний потенціал країни як складової Європейського регіону. Цим зумовлена і необхідність пріоритетної державної підтримки розвитку науки як джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти.

У Законі України «Про наукову та науково-технічну діяльність» (2015) визначено основні положення, направлені на створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері наукової і науково-технічної діяльності, цілеспрямованої політики щодо забезпечення використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб. Інтернаціоналізація вітчизняних дослідницьких інституцій вже почалася з набуттям Україною статусу асоційованого члена Рамкової програми з досліджень та інновацій Європейського Союзу (ЄС) «Горизонт 2020». Тому вивчення найкращого європейського досвіду провадження наукової діяльності у сфері фізичної терапії (фізичної реабілітації) слугуватиме потребам розвитку національних освітніх традицій підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації та реалізації спільних наукових проектів у цій галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз фахової літератури з досліджуваної проблеми показав, що зарубіжний досвід підготовки фахівців з фізичної реабілітації досліджували: А. Герцик – організаційно-методичні аспекти підготовки бакалаврів фізичної реабілітації в Канаді; А. Ризик – організаційно-методичні особливості підготовки фахівців фізичної реабілітації в Йорданії; С. Гук – особливості професійної підготовки фахівців з фізичної реабілітації в

університетах Великої Британії.

У той же час, актуальність піднятої проблеми полягає у відсутності системних досліджень щодо актуальних напрямів науково-дослідної діяльності у сфері фізичної терапії у європейських країнах, що дало б можливість використати досвід цих країн у вітчизняній підготовці майбутніх фахівців з фізичної реабілітації для підвищення ефективності наукових досліджень та провадження спільної наукової діяльності.

Мета статті – охарактеризувати основні напрями наукової діяльності майбутніх фахівців з фізичної терапії у окремих країнах Європи.

Результати дослідження. Необхідність вивчення проблеми з точки зору закордонного досвіду наукової діяльності у галузі фізіотерапії потребує узгодження трактування ключових термінів дослідження на рівні вітчизняної та зарубіжної спеціалізованої наукової літератури. З'ясовано відповідність тлумачення українського терміна «фізична реабілітація» його міжнародному аналогу «фізична терапія» / «фізіотерапія» (англ. Physical therapy). Констатовано, що фізична терапія в сучасному міжнародному тлумаченні – це професія галузі охорони здоров'я (за визначенням Світової конфедерації фізичної терапії – World Confederation for Physical Therapy (WCPT), зміст українського поняття «фізичний реабілітолог» відповідає міжнародному «фізіотерапевт».

Підготовку та професійну діяльність фахівців з фізичної терапії у країнах ЄС регулює Європейський регіон Світової Конфедерації фізичної терапії (European Region of the World Confederation for Physical Therapy), мета діяльності якого – сприяння розвитку фізичної терапії, взаємовизнання кваліфікацій у цій галузі, а також підвищення якості освітньої та наукової діяльності з фізіотерапії в Європі [3].

Велика Британія. Аналіз інформації, отриманий з мережі Інтернет, дозволив встановити, що наукові дослідження, які здійснюються в Університеті Салфорда, Школі здоров'я, спорту та реабілітаційних наук (University of Salford, School of Health, Sport & Rehabilitation Sciences) координуються через всевітньо відомий Центр наукових досліджень у сфері здоров'я, спорту та реабілітації (Centre for Health, Sport and Rehabilitation Sciences Research). Вони містять дев'ять науково-дослідних програм, пов'язаних зі здоров'ям, медичною допомогою і практикою у сфері охорони здоров'я, спорту, і виконуються фахівцями-професіоналами: [Clinical biomechanics of health and rehabilitation](#) – клінічна біомеханіка у галузі здоров'я та реабілітації; [Technologies for human movement measurement and rehabilitation](#) – технології виміру руху людини та реабілітації; [Foot and ankle biomechanics](#) – біомеханіка стопи; [Neurological Rehabilitation Research](#) – дослідження в неврологічній реабілітації; [Function Electrical Stimulation \(FES\)](#) – функції електростимуляції; [Physical activity, exercise and health](#) – фізична активність, фізичні вправи і здоров'я; [Strength and conditioning in Sport](#) – сила та різні стани в спорті; [Rheumatology Research](#) – дослідження в ревматології; [Diagnostic Imaging](#) – візуальна діагностика [8].

В Оксфордському Університеті (Oxford University), вищому навчальному закладі із всевітньо відомою репутацією, здійснюється підготовка магістрів реабілітації (MSc/PGDip/PGCert Rehabilitation) за спеціалізаціями: Neurological – неврологія; Musculoskeletal – опорно-рухова реабілітація; Posture Management – керування рухом. Наукові дослідження охоплюють різноманітні сфери охорони здоров'я та соціальної сфери, спеціалізуючись, зокрема, в наступних галузях: дитяче та сімейне благополуччя; фізична реабілітація; підтримка хворих раком [5].

В Університеті Ноттінгема (University of Nottingham) під час навчання для отримання ступеня PhD Physiotherapy проводяться дослідження у галузі практичної фізіотерапії за трьома основними напрямками: аналіз рухів людини, реабілітація після хронічних захворювань, мобільність та інвалідність після хронічних захворювань у літніх людей [7].

Німеччина. В Інституті спортивних наук і спорту Університету Ерланген-Нюрнберга (Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg) здійснюється підготовка міжнародних магістрів у галузі фізичної активності та здоров'я (Master of «Physical Activity and Health»). Інститут є одним з провідних науково-дослідних закладів у галузі фізичної активності і здоров'я у Німеччині. Він бере участь у багатьох дослідницьких проектах, що стосуються фізичної активності та здоров'я, співпрацює з іншими європейськими і світовими організаціями та інститутами, зокрема із Всесвітньою організацією охорони здоров'я та Європейським Союзом, а також з університетами понад двадцятьма країнами. Основна тематика досліджень: оцінка та спостереження за фізичною активністю; пропаганда фізичної активності серед людей похилого віку; впровадження та використання результатів наукових досліджень; реабілітаційні науки; фізична активність, пов'язана зі здоров'ям та лікувальна фізична культура; функціональний аналіз опорно-рухового апарату [4].

Франція. У вищій школі кінезитерапії у Парижі (Ecole de kinésithérapie de Paris – ADERF), у якій можна здобути кваліфікацію магістра наук у галузі «Відновлення та реабілітація» (rééducation, réadaptation, réhabilitation), всі науково-технічні дослідження згруповані у 12 напрямів: масаж-кінезитерапія, психосоціологія, реабілітація у травматології і ортопедії, у неврології, ревматології, при серцево-судинних захворюваннях, при захворюваннях органів дихання, кінезитерапія в медицині і геріатрії, при дитячих захворюваннях, профілактика та зміцнення здоров'я, ергономіка, кінезитерапія в спорті, право, етика, управління (masso-kinésithérapie, psychosociologie, rééducation en pathologie traumatique et orthopédique, en neurologie, en rhumatologie, en pathologie cardio-vasculaire, respiratoire, kinésithérapie en médecine et gériatrie, pathologie infantile, prévention, promotion de la santé, ergonomie, kinésithérapie et sports, législation, déontologie, gestion) [2].

Бельгія. У Департаменті реабілітаційних наук Університету Гента (Department of Rehabilitation sciences and physiotherapy and Ghent University) готують бакалаврів та магістрів фізіотерапії (Bachelor and Master of physiotherapy), які протягом усієї освітньої програми виконують наукові дослідження з наступних галузей спеціалізації: опорно-руховий апарат, дитячий вік, похилий вік, внутрішні хвороби. Студенти та викладачі університету є постійними учасниками великих міжнародних конференцій, які організують такі організації, як European Network of Physiotherapy in Higher Education (ENPHE) – Європейська мережа фізіотерапії у вищій освіті, Consortium of Institutes of Higher Education in Health and Rehabilitation in Europe (COHENRE) – Консорціум інститутів вищої освіти в галузі охорони здоров'я та реабілітації Європи, World Confederation for Physical Therapy (WCPT) – Всесвітня конфедерація з фізіотерапії [1].

У Польщі фахівців з фізичної терапії готують в академіях фізичного виховання, медичних навчальних закладах та державних коледжах і університетах. Магістр цього напрямку повинен володіти вміннями і навичками, необхідними для проведення функціональної діагностики, планування та контролю ефективності процесу медичної реабілітації, проведення наукових досліджень. Основними напрямками наукової діяльності у галузі фізіотерапії, зокрема, є такі, як старіння та здоров'я, дитяча інвалідність, передача знань та професіоналізм, праця та інтеграція в соціум, скелетно-м'язова фізіотерапія [6].

ВИСНОВКИ. Досвід наукової діяльності фахівців з фізичної терапії (фізичної реабілітації) у країнах Європи важливий для України як з позицій її приєднання до Світової Конфедерації фізичної терапії у червні 2011 року, так і з позицій посилення наукового потенціалу вітчизняних вищих закладів освіти, у яких здійснюється підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації (фізичної терапії), підготовки їх до активної участі у міжнародних проектах.

Першочерговою метою, яку поставила перед собою європейська освітня спільнота фізіотерапевтів, є формування розвиненої, багатогранної функціональної системи освіти, яка б задовольнила вимоги світової громадськості щодо здобуття належного рівня кваліфікації, можливості міжнародної наукової співпраці. Серед основних завдань фізичної терапії виділяються такі: визначення потенціалу пацієнта для ефективного виконання рухів; профілактика виникнення рухових проблем; підтримка досягнутого рівня рухової активності; запобігання погіршенню або втраті рухових функцій. Дослідницькі команди провідних університетів Європи проводять наукову роботу, яка має великий вплив на стан здоров'я та якість життя суспільства. Ці досягнення дозволяють бути одними з перших серед міжнародних науково-дослідних інститутів у таких напрямках досліджень, як реабілітація, інвалідність, здоров'я людей похилого віку, превентивна медична допомога, фізичні вправи та здоров'я, управління та розповсюдження медичної інформації.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ вбачаємо у вивченні актуальних напрямів наукових досліджень у сфері фізичної терапії у країнах Північної Америки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Axxon, Physical Therapy in Belgium [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // www.axxon.be.
2. Ecole de kinésithérapie de Paris – ADERF [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://www.aderf.com>.
3. European Region of the World Confederation for Physical Therapy [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://www.physio-europe.org>.
4. Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://www.master.sport.uni-erlangen.de>.
5. Oxford University [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://www.ox.ac.uk>.
6. Polskie towarzystwo fizjoterapii [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://www.fizjoterapia.org.pl>.
7. University of Nottingham [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://www.nottingham.ac.uk>.
8. University of Salford [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://www.healthcare.salford.ac.uk>.

УДК 796.012

Білецька Вікторія Вікторівна
Національний авіаційний університет, м. Київ

ОЦІНКА РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ В ПРОЦЕСІ ПЕРВИННОГО КОНТРОЛЮ

Визначено рівень розвитку основних фізичних якостей студентів ВНЗ технічного профілю із різним рівнем фізичного здоров'я. Систематизовано основні фізичні якості, що визначають професійну компетентність працівників екстремальних спеціальностей та потребують особливої уваги в процесі первинного контролю.

Ключові слова: студенти, фізична підготовленість, первинний контроль.

Билецкая В.В. Оценка физической подготовленности студентов вузов технического профиля в процессе первичного контроля.

Определен уровень развития основных физических качеств студентов вузов технического профиля с разным уровнем физического здоровья. Систематизированы основные физические качества, определяющие профессиональную компетентность работников экстремальных специальностей и требующие особого внимания в процессе первичного контроля.

Ключевые слова: студенты, физическая подготовленность, первичный контроль.

Biletska V. Evaluation of physical fitness of university students of technical profile in the primary monitor.

The article presents the results of the study the level of development of basic physical qualities of university student's technical profile with different levels of physical health.

Purpose – to determine the level of physical fitness of students of technical high schools in the primary monitor.

Research methods: analysis of scientific and methodical literature, legal documents, programs for physical education, anthropometric, physiological, pedagogical methods: observation and testing of physical fitness, the method of assessment of physical health, methods of mathematical statistics.

The authors describe the level of physical health of students. 44% of girls had low and below the average level of physical health, 34% – average and 22% – above average.

Indicators of physical development of students correspond to the average age standards. Indicators of lung capacity,